

Åhörarkopior

Enskilda vägar,
lagregler och begrepp

Förvaltningsfrågor

Väghållning

Kursmaterial för styrelseledamöter
i vägorganisationen

TRAFIKVERKET

LANTMÄTERIET

Bild 1

Bild 2

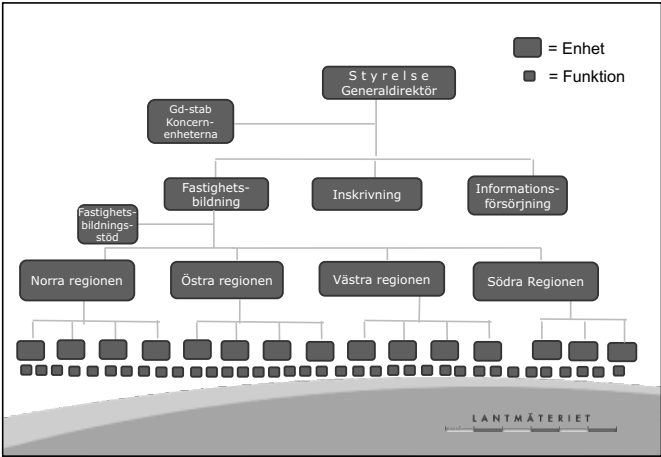

Bild 3

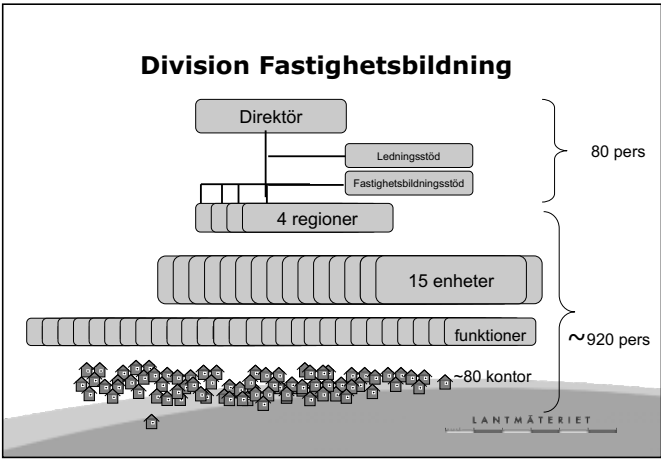

Bild 4

Laghistorik, enskilda vägar

- Lag om enskilda vägar på landet 1907
Endast väglottsystem
- Lag om enskilda vägar 1926

Väglottsystem
Vägsamfällighet

Bild 5

Lagen om enskilda vägar 1939 (EVL)
(upphävd 1997-12-31)

- Vägsamfällighet* med stadgar och styrelse = juridisk person
- Vägar på landsbygden
- Andelstal efter nyttjande
- Vägförening* med stadgar och styrelse = juridisk person som förvaltar:
 - Vägar, grönområden samt ev. belysning i tätorter
 - Andelstal baserade på taxeringsvärden

Bild 6

**Anläggningslagen (AL) 1974
Samfällighetsförvaltningslagen (SFL)
1974**

- Gemensamhetsanläggning (ga), avser den fysiska anläggningen t.ex. väg (AL)
- Lagen om förvaltning av samfälligheter (SFL)
- Regler om förvaltning av en gemensamhetsanläggning:
Samfällighetsförening eller delägarförvaltning

Bild 7

Lagen om upphävande av EVL

EVL upphörde att gälla 1997-12-31
Bra att veta:

- Vägsamfällighet och vägförening är därefter gemensamhetsanläggning (ga) enl. AL
- Förvaltningen är samfällighetsförening enligt SFL
- Vägsamfällighets och vägförenings nuvarande stadgar får tillämpas i den mån de inte strider mot SFL
- Nuvarande firma, t.ex. Berga vägsamfällighet får behållas

Bild 8

Huvudmannaskapet för vägar

På landsbygd och i ej planlagda områden

- För allmänna vägar är Trafikverket huvudman
- Övriga vägar är enskilda och förvaltas av vägsamfälligheter, samfällighetsföreningar, tomtägar-/fastighetsägarföreningar, skogsbolag eller enskilda privatpersoner

Bild 9

Vem är huvudman?

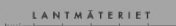

Bild 10

Huvudmannaskapet för vägar

I planlagda områden

- Huvudmannaskapet = ansvaret för väg-/gatuhållning och allmänna platser i planlagda områden
- Två former*
 - Kommunalt
 - Enskilt (samfällighetsföreningar)
- Framgår av detaljplanebestämmelserna*
Anm: I nya PBL är delat huvudmannaskap i vissa fall nu möjligt för allmän platsmark i en detaljplan

Bild 11

Vem är huvudman?

Bild 12

Gemensamhetsanläggning (ga)

Registreras som t.ex. Karlsborg ga:2 i Ystads kommun

- Det är en anläggning som är gemensam för flera fastigheter
- Flera olika funktionella anläggningar t.ex. väg, vatten- och avloppsledningar kan ingå i samma ga om det är samma delägarkrets
- Gemensamhetsanläggning bildas vid lantmäteriförrättning
- Rättighet för deltagande fastighet att använda anläggning
- Skyldighet att delta i kostnaderna
- Ny ägare blir automatiskt knuten till ga:n

Bild 13

Bild 14

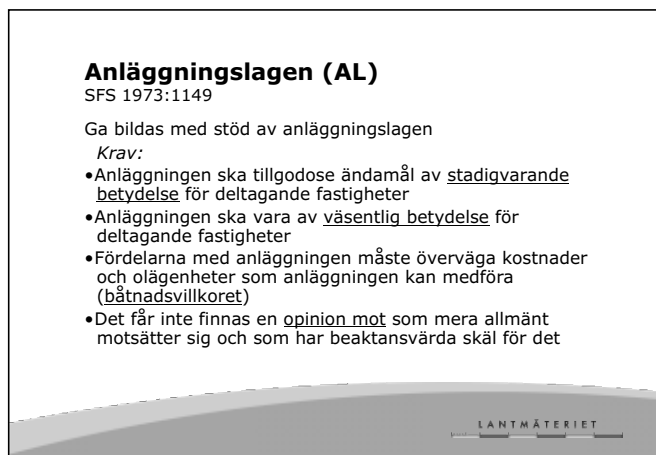

Bild 15

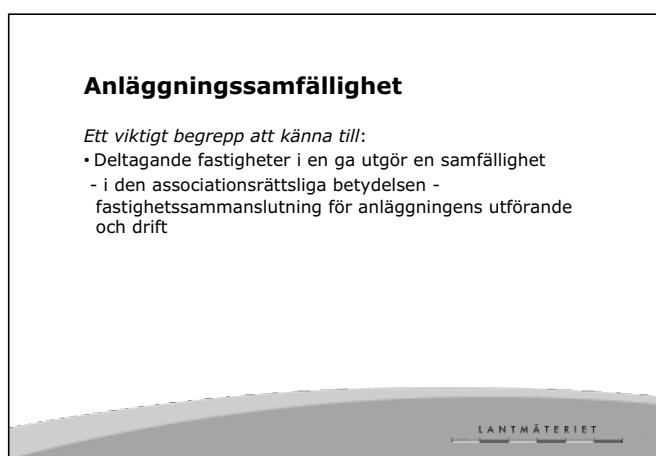

Bild 16

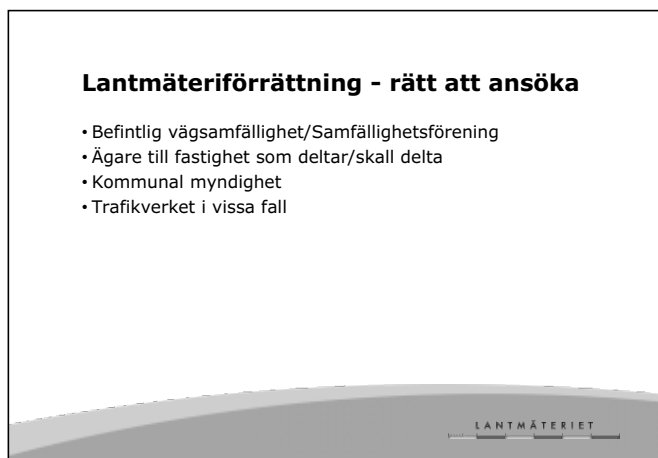

Bild 17

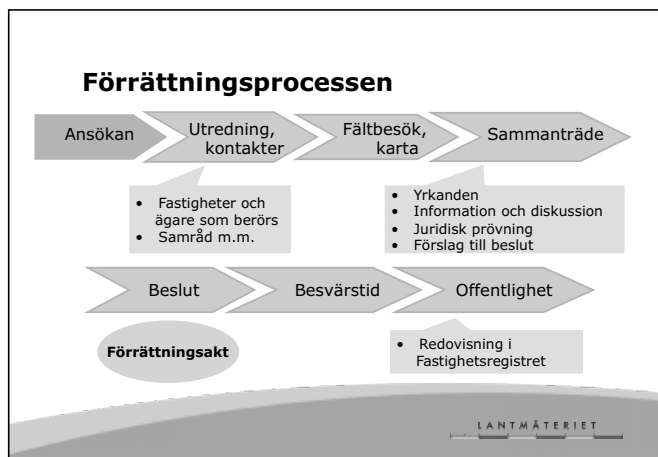

Bild 18

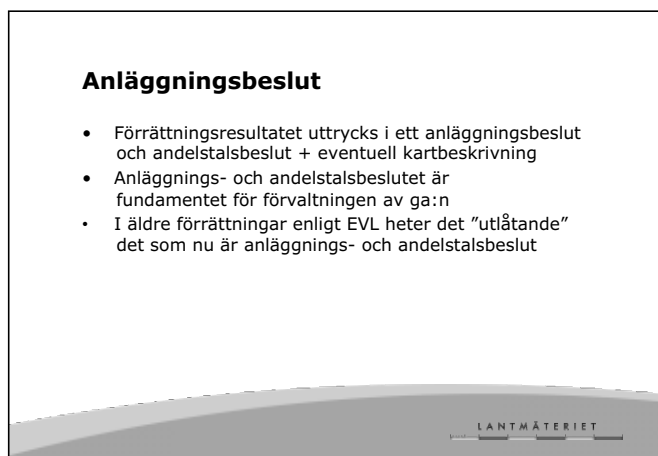

Bild 22

Förvaltningsformer
enligt samfällighetsförvaltningslagen

- *Gemensamhetsanläggningar förvaltas genom*
- Delägarförvaltning (få deltagare, enkla förhållanden)
- Föreningsförvaltning (Samfällighetsförening)
- Vägförening och vägsamfällighet jämställs med samfällighetsförening

LANTMÄTERIET

Bild 23

Viktiga regler och möjligheter

- Styrelsen i samfällighetsförening kan få rätt att ändra andelstal (24 a § AL)
- Lantmäteriet kan förordna om syssloman för genomförande av anläggningsbeslut (33 a § AL)
- Vid omprövning (av in/utträde, andelstal) företräds flertalet delägare av föreningen (styrelsen) (35 § AL)
- Lantmäteriet beslutar att ny- eller ombildad fastighet ska anslutas till en ga (42 a § AL)

LANTMÄTERIET

Bild 24

Flera regler och möjligheter i AL och FBL

- Slitageersättning(48 a § AL)
- Rätt att använda befintlig väg kan upplåtas (49 § AL)
- Samfällighetsförening kan ges rätt att använda annars ga-väg (50 a § AL)
- Väghållningsmyndigheten förordnar att vissa trafiksäkerhetsbestämmelser i Väglagen skall gälla för enskild väg
- Samfällighetsförening kan ansöka om fastighetsbestämning av sin egen gemensamhetsanläggning

LANTMÄTERIET

Bild 25

Andelstalsbegreppet

- Varje deltagande fastighet ska ha andelstal för utförande och drift
- Bestäms efter skälighet i förhållande till fastighetens nytta och nyttjande av anläggningen och en avvägning mellan:
 - skälighet-rimlighet-rättvisa-enkelhet
- Beslutas vid förrättningen
- En beräkningsmetod vid vägförrättningar är *Tonkm-metoden* men det finns även andra

Bild 26

Tonkilometermetoden

Ton x vägkm= tonkmtalet

- Exempel på trafikmängder:
- UB helårsbostad – 2100 ton
- UF fritidsbostad -- 350 - 1400 ton
- Å -- 105 -170 ton/ha (jordbruk interna åkertransp.)
- UJ --70 -110 ton/ha (utfart mindre jordbruk)
- S -- 18 -42 ton/ha (skog)
- UFör -- företagsutfart (särskild beräkning)
- UJm– 6500 ton (mjölkkörning enkelresa, normalbesättn.)
- Hästbox, inhysta hästar 700-900 ton per box
- Hästbox, egna hästar 150 ton per box

Bild 27

Andelstal för övrigt

- Inom tätare bebyggelse med utbrett vägnät ges ofta samma andelstal för lika fastigheter oavsett körlängd (t ex. 1 för villafastighet))
- Anm: andelstal för vägar anges i absoluta tal numera, inte i "%" eller så att summan av andelstalen blir 100 eller ca 100.

Bild 28

Ändring av andelstal

Kan ske på 4 olika sätt

- Av föreningens styrelse *om* den har fått den befogenheten genom beslut av Lantmäteriet vid förrättning från och med 1998 (24 a § AL).
- Genom överenskommelse mellan samfällighetsföreningen och fastighetsägare. Skall godkännas av Lantmäteriet (43 § AL)
- Omprövning (35 § AL), krav på väsentlig förändring av andelstal mm
- Vid lantmäteriförrättning (fördelning av andelstal enl. 42 § AL)

Bild 29

Samfällighetsförvaltningslagen

(SFL) (SFS 1973:1150)

- *Innehåller regler om förvaltningen av ga i allmänhet*
- Delägarförvaltning vid enkla förhållanden, få deltagande fastigheter. Kräver full enighet bland medlemmarna. Vid oenighet kan lantmäteriet hålla ett delägarsammanträde.
- Föreningsförvaltning, t.ex. *Sommarhagens samfällighetsförening*
- *Lagen innehåller även regler om*
- Bildande av förening, styrelsearbete, årsstämma, stadgar, röstning, utdebitering, fondering, klandertalan, firmateckning, syssloman, upplösning av förening m.m.

Bild 30

Stadgar

- Normalstadgar för samfällighetsförening
- Firmanamnet unikt i varje län
- Fondering för anläggningar av kommunalteknisk natur
- Äldre Vägsamfälligheter och vägföreningar bör ändra sina stadgar

§ Stadgar bör kontinuerligt ses över §

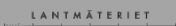

Bild 31

När ny förrättning skall sökas

- Kontakta Lantmäteriet
- Uppskattad förrättningskostnad
- Arbetsmodeller
- OBS! EU-bidrag kan inte längre sökas hos länsstyrelsen till förrättningskostnad och projektering av ombyggnad/nybyggnad på landsbygden. Bidragsmedlen har återtagits av Jordbruksverket.

Bild 32

Styrelsens viktigaste uppgifter

- Känna till och följa anläggnings- och andelstalsbesluten
- Verkställa det som beslutats på stämma och som överensstämmer med lagstiftningen
- Ajourhålla medlemsförteckning, adresser och ägare och förändringar i andelstal
- Anmäla stadgeändring och ny styrelse till Lantmäteriet

Bild 33

Lantmäteriets service till samfällighetsföreningar

- Förteckningen över deläggande fastigheter, andelstal, ägare och adresser uppdateras inför varje stämma
- Leverans på lista eller datafil
- Karta över verksamhetsområde förnyas
- "Kom igång kurser" för nya föreningar
- Blanketter för olika behov
- Mera info på www.lantmateriet.se

Bild 1

Bild 2

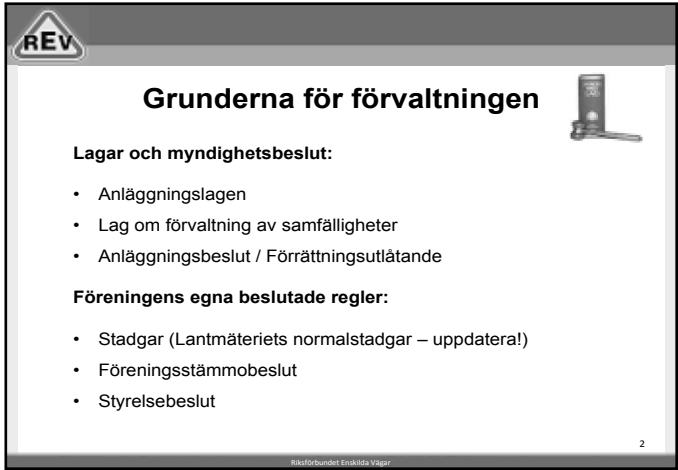

Bild 3

Bild 4

Föreningsstämman

- Kallelse/dagordning
- Rösträtt och röstlängd
- Ordförande och sekreterare för stämman samt justeringsmän
- Styrelsens redovisning (Förvaltningsberättelse, Balans och resultat)
- Revisionsberättelsen
- Ansvarsfrihet
- Motioner
- Styrelsens förslag till budget samt debiteringslängd
- Val av funktionärer samt fråga om valberedning
- Övriga frågor
- Protokoll samt justering

Riksdörbundet Enskilda Vägar

4

Bild 5

Föreningsstämman

- Beslut fattas med acklamation om inte omröstning begärs
- Omröstning
 - Huvudtalsmetoden (En röst per medlemsfastighet)
 - Andelstalsmetoden (Ekonomiska frågor, omröstning efter andelstalen - om någon så begär)
- Medlems rösträtt kan utövas genom ombud. Ombud får ej företräda mer än en medlem (utöver sin egen)
- Delägare i medlemsfastighet har inte ensam rösträtt utan fullmakt från övriga delägare
- Den som inte har betalat sin medlemsavgift får delta i stämmoförhandlingarna men får inte utöva sin rösträtt.

Riksdörbundet Enskilda Vägar

5

Bild 6

Överklagande av stämmobeslut

- Stämmobeslut kan klandras av medlem till Mark och miljödomstolen
- Klanderfristen är fyra veckor från stämmobeslutet
- Styrelsen för föreningens talan och svarar på stämningen
- REVs försäkring kan tas i anspråk för advokathjälp vid tvisten

Riksdörbundet Enskilda Vägar

6

Bild 7

Bild 8

REV

Styrelsen

- Verkställer stämmans beslut (i den mån de inte strider mot lagen eller anläggningsbeslutet)
- Handhar den löpande förvaltningen i enlighet med stadgar, anläggningsbeslut och stämmobeslut
- Företräder föreningen mot tredje man
- Styrelsen skall föra protokoll över sammanträden (ej offentliga om inte styrelsen beslutar annat)
- Styrelsen har formell informationsskyldighet till medlemmar endast på föreningsstämman
- Styrelsebeslut kan inte överklagas

8

Bild 9

REV

Styrelsen

Styrelsens skadeståndsskyldighet

- Om en styrelseledamot uppsåtligt eller av oaktsamhet skadar föreningen då han fullgör sitt uppdrag, skall han ersätta skadan
- REVs försäkring täcker styrelsens ansvar som uppkommit genom oaktsamhet

9

Bild 10

Finansiering av verksamheten

- Medlemsavgifterna** - Grundas på beslut på föreningsstämman.
- Statsbidrag** - Kan erhållas från Trafikverket om bidragskriterierna uppfylls
- Kommunalt bidrag** - Ej reglerat i lag, utan är lokalpolitiskt styrt
- Lån** - Ingen säkerhet behövs, föreningen har förmånsrätt i medlemsfastigheterna

10

Riksdörbundet Enskilda Vägar

Bild 11

Medlemsavgifterna

- Budget** - Grund för debiteringslängd
- Debiteringslängd** - Framlagd på stämma. Fastighet, ägare, andelstal, belopp, summa andelstal och belopp, sista betalningsdag
- Avisering** - Görs i god tid innan sista betalningsdag
- Påminnelse** - Snarast efter sista betalningsdag
- Kronofogden** - Ansöka om indrivning för obetald avgift

11

Riksdörbundet Enskilda Vägar

Bild 12

Slitagersättning

- Medlem som **tillfälligt** använder vägen i **väsentlig större omfattning** än vad som svarar mot andelstalet skall ersätta de kostnader som uppkommer till följd av den ändrade användningen. (48 a§ AL).

Ex:
 - Byggnation av en villafastighet
 - Mark- och anläggningsarbeten på en tomt
 - Omfattande uttag av virke (slutavverkning)
- Slitageersättning kan **efter överenskommelse** debiteras utomstående (ej medlem) som tillfälligt vill nyttja föreningens väg för transporter

Ex: - Virkestransporter från fastighet som ej ingår i ga

12

Riksdörbundet Enskilda Vägar

Bild 13

Föreningens ansvar för avvattning och dikning

- Vägkroppen skall vara dränerad
- Ansvar för vattenanläggning

Riksförbundet Enkilda Vägar13

Bild 14

Vägbom och farthinder

- Föreningen bestämmer själv - stämmobeslut
- För bidragsvägar: TRV kräver att vägen hålls öppen - om bom sätts upp omprövas bidraget, farthinder är dock OK om det är fackmässigt utfört

Riksförbundet Enkilda Vägar14

Bild 15

Några övriga frågeställningar

- Avtal med entreprenörer / kommunen
- Skötsel av grönområden
- Olovlig användning av föreningens väg- och grönområde
- Ledning i vägområde (REVs överenskommelse med Svensk Energi)
- Föreningens ansvar för väghållningen - Skadestånd
 - Vårdslöshet
 - Olyckshändelse
 - REVs ansvarsförsäkring

Riksförbundet Enkilda Vägar15

Bild 16

Bild 1

Bild 2

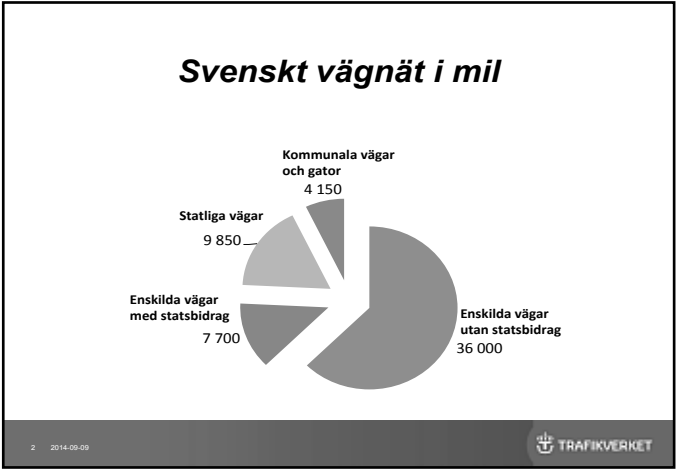

Bild 3

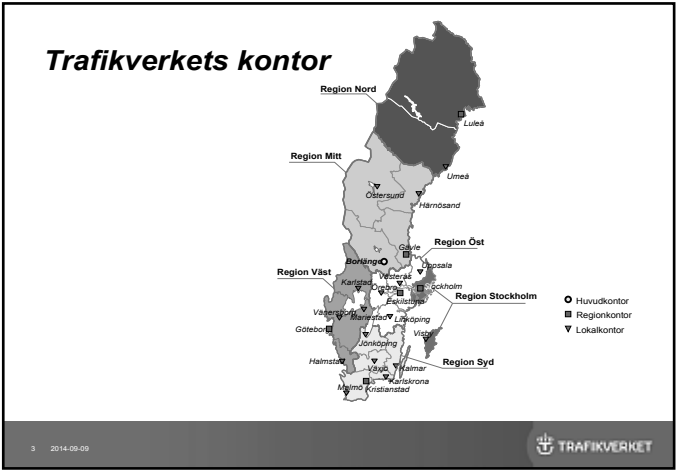

Bild 4

Mål med Trafikverkets bidragsgivning

- Boende i glesbygd ska underlättas
- Vägtransporter ska underlättas i områden där transportkostnaderna hämmar utvecklingen av näringslivet
- Allmänheten ska ha tillgång till områden för rekreations- och fritidsaktiviteter
- Det vägkapital som är nedlagt i det enskilda statsbidragsvägnätet ska säkras
- Trafiksäkerheten och miljöintressen ska beaktas och tas tillvara
- Hänsyn ska tas till barn och funktionshindrade

4 2014-09-09

TRAFIKVERKET

Bild 5

Villkor för statsbidrag enl. bidragsförordningen

- Vägen ska ha en viss längd
- Vägen ska tillgodose ett visst transportbehov
- Vägen ska vara ändamålsenlig
- Väghållningskostnaderna ska vara rimliga
- Väghållningen ska vara ordnad i någon form av organisation

5 2014-09-09

TRAFIKVERKET

Bild 6

Organisationsformer för enskilda vägar

- Samfällighetsföreningar
- Frivilliga överenskommelse (Skall hållas Uppdaterad)
- Ensam väghållare

6 2014-09-09

TRAFIKVERKET

Bild 7

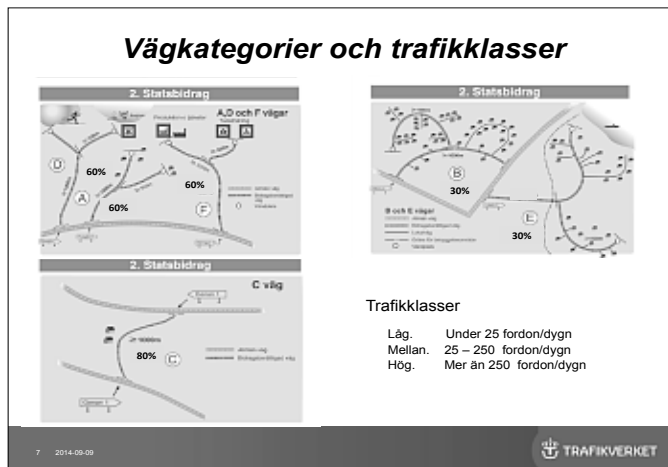

Bild 8

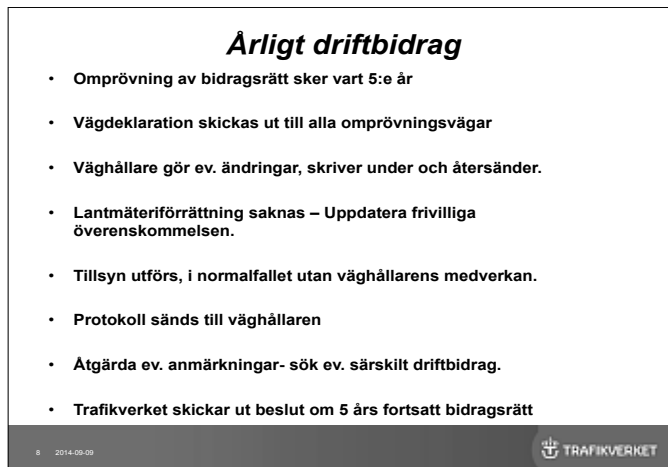

Bild 9

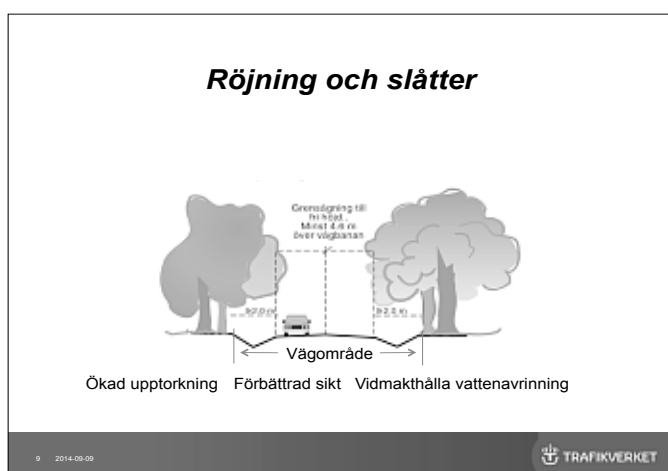

Bild 10

Bild 11

Bild 12

Bild 13

Bild 14

Reparation av beläggningsskador

Beläggningsskador

- Potthål
- Krackeleringar
- Sprickor
- Sättningar

14 2014-09-09

TRAFIKVERKET

Bild 15

Särskilt driftbidrag och investering

Kan sökas för åtgärder som inte ingår i det årliga bidraget

- Trummor med diameter 500 mm o större
- Förstärkning Bärlager o slittlager
- Omläggning av vägsträcka
- Nybyggnad eller reparation av Bro.
Vid nybyggnad gäller regelverket TRVK Bro 11 (Ev)
- Beläggningsskador till trafikklass Hög

- Ansök i god tid - Invänta beslut om pengar innan arbetet startas.
- Länsplanepengar till investeringsobjekt söks på samma blankett.

15 2014-09-09

TRAFIKVERKET

Bild 16

Trummor med diameter 500 mm och större

- Tänk på att skapa fri väg för fisk o andra djur genom trumman om den ligger i ett vattendrag.
- Lägg inte trumman för högt
- Välj om det går, valvtrumma före heltrumma.

16 2014-09-09

TRAFIKVERKET

Bild 17

Broar

- **Inspekteras** av upphandlad konsult vart sjätte år. Inspektionsprotokoll sänds till väghållaren. Skador indelas i Tk 0-3. Tk 3 utreds snarast, inom ett år.
- **Bärighetsberäkning** pågår nationellt, för alla broar på vägar med statsbidrag i hela landet. Bärighetsbeslut meddelas väghållaren.
- Om bron inte har full bärighet Axel/Boggi/Brutto 12/18/60, skylta ner, fundera över alternativa vägar för tung trafik.

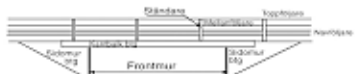
17 2014-09-09

TRAFIKVERKET

Bild 18

Brotyper

Bro med gjuten platta

Ge akt på sprickor. Ta bort grus och mossor mm.

Bro med järnbalkar och träfarbana

Restskydda balkarna. Ta bort grus från träfarbanan och på upplagen. Byt ut dåligt virke.

18 2014-09-09

TRAFIKVERKET

Bild 19

Bild 20

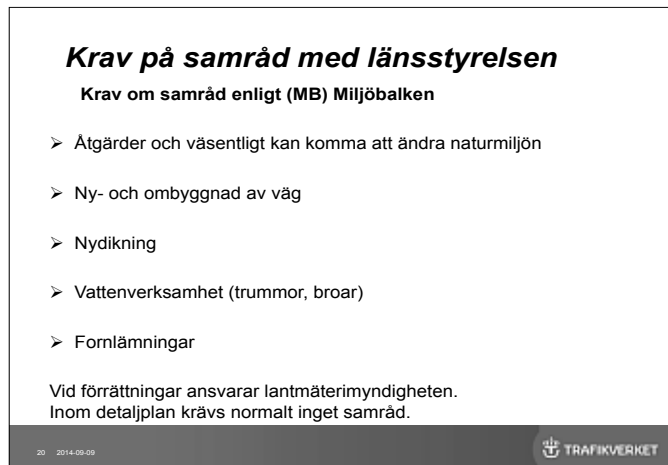

Bild 21

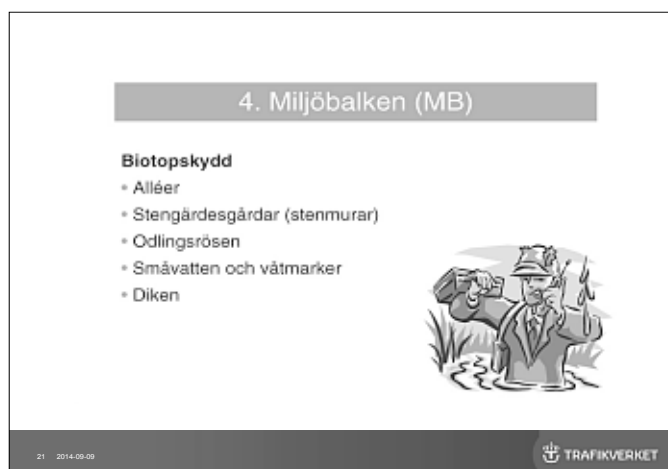

Bild 22

Anläggningslagen: 56 §

Om det behövs för trafiksäkerheten och samfälligheten inte är överens med enskilda delägare kan samfälligheten begära att Trafikverkets region bestämmer att de paragrafer i väglagen som behandlar trafiksäkerhet ska gälla (ex.vis: röjning, byggnad intill väg etc.)

Bild 23

Farthinder på enskilda vägar

En vägsammanslutning som anser det är motiverat att anlägga ett farthinder beslutar själva om detta på en årsstämma.

När det gäller bidragsvägar bör samråd ske med Trafikverkets region så att hindret utförs enligt gällande regler, i annat fall kan bidragsrätten påverkas.

23 2014-09-09

 TRAFIKVERKET

Bild 24

Utmärkning farthinder

A8 Utmärkning av hastighetsbegränsande tecken

Mera finns att läsa i VGU (Vägars och gators utformning).
Kap. 2.11 Detaljutformning av hastighetsbegränskning.
Kap. 7.1.16 Utmärkning av färdriktande tecken.

A9. Varning för farthinder

Exempel på grupp som hastighetsbegränsande är god.

Vid hastighetsbegränsning är det som användningen av trafiktekniska hjälpmedel.

A5. Varning för avsmalnande väg

Hastighet	< 50 km/h	50 km/h
Avståndet A	A = 77 m	A ≥ 170 m

Områden eller vägstreck där flera farthinder anlågts för att hastigheten inte skall överstiga 30 km/h kan utmärkas med vägmärke E11. Rekommenderad lägre hastighet. E12. Rekommenderad lägre hastighet uppträder.

E11

Rekommenderad lägre hastighet

Kantfogade farthinder skall utmärkas med skiljeribbor, gullränder eller störfötter. Inom störet kan vid behov markeringsskiltor användas i båda riktningar.

Cyklar och fysiska hastighetsbegränsningsanordningar som grupp belysningssystem används endast i sådana fall där krävs detta enligt bestämmelserna.

E12

Rekommenderad lägre hastighet uppträder

24

2014-09-09

Bild 25

Bild 26

Bild 27

Bild 28

6. Vägmärken

Vanliga vägmärken enskilda vägar
Anslutning mot allmän väg

(Poliserhållningen ska påse sig. Väghallningsmyndigheten ska ges tillfälle att påse sig!)

 Beslutas av länsstyrelsen.

 Sätts upp och underhålls av
väghållningsmyndigheten.
(Trafikverkets region eller kommun)

28 2014-09-09

 TRAFIKVERKET

Bild 29

6. Vägmärken

Vanliga vägmärken enskilda vägar
(Värande har rätt att använda vägen om de inte skadar eller stör någon annan i vägen)

	Inom tätbebyggt område: Beslutas av kommunen
	Utanför tätbebyggt område: Beslutas av länsstyrelsen
	Sätts upp och underhålls av Vaghållningsmyndigheten. (Trafikverkets region eller kommun) (Krävs medgivande sätter vägens ägare upp och underhåller märket)

29 2014-09-09

 TRAFIKVERKET

Bild 30

6. Vägmärken

Vanliga vägmärken enskilda vägar

Bekostas, sätts upp och underhålls av innehavaren av järnväg eller spårväg

Bekostas, sätts upp och underhålls av väghållningsmyndigheten.
(Trafikverkets region eller kommun)

30 2014-09-09

TRAFIKVERKET

Bild 31

Bild 32

Bild 33

Bild 34

6. Vägmärken

Vanliga vägmärken enskilda vägar

(Vägmärken från polis ska i stället, vägmärken ägare ska ges tillfälle att yllra sig och i vissa fall ge medgivande till ägaren).

Inom tätbebyggt område:
Beslutas av kommunen

Utanför tätbebyggt område:
Beslutas av länsstyrelsen

Sätts upp och underhålls av
Väghållningsmyndigheten.
(Trafikverkets region eller kommun)
(Krävs medgivande sätter vägens ägare upp och underhåller märket)

34

13-02-20

 TRAFIKVERKET

Bild 35

6. Vägmärken

Vanliga vägmärken enskilda vägar

Bekostas, sätts upp och underhålls av innehavaren av järnväg eller spårväg

Bekostas, sätts upp och underhålls av väghållningsmyndigheten.
(Trafikverkets region eller kommun)

35

13-02-20

 TRAFIKVERKET

Bild 36

6. Vägmärken

Vanliga vägmärken enskilda vägar

Loftbacken

En vägvisare vid allmän väg där Trafikverkets region är väghållare bekostas, sätts upp och underhålls av Trafikverkets region.

Ytterligare vägvisare sätts upp och underhålls av Trafikverkets region. Ansökan hos Trafikverket. Bekostas av sökande.

Vid allmänna väg där kommunen är väghållare beslutar kommunen.

Vägvisning inne på enskild väg bekostas, sätts upp och underhålls av väghållaren.

36

13-02-20

 TRAFIKVERKET

31

Bild 37

6. Vägmärken

Vanliga vägmärken enskilda vägar

Beslutas, bekostas, sätts upp och underhålls av väghållare

Erhålls statligt bidrag ska uppsättningen av märket rapporteras till Trafikverket.

Kan påverka statliga bidrag

Kräver fysiska åtgärder eller i kombination med varningsmärken

37 13.02.26

 TRAFIKVERKET

Bild 38

6. Vägmarken

Begränsad vikt på fordon och fordonståg
 Märke 1.2.26 VMF (normalstorlek)
 Med tilläggstavla (stillsatorlek 30x50 mm)

4 eller 12 ton
normalt

65 cm

50 cm

4.1

Gått av fordon med tilläggstavla

2.5m

Vägbana

150 cm

Alternativ utställning

4.1

100 cm

36 13-02-25

TRAFIKVERKET

Bild 39

Adress till Enskilda vägar på Trafikverkets hemsida

*www.trafikverket.se **välj Privat välj** Vägar & järnvägar
välj Enskilda vägar*

39 15:52:26

 TRAFIKVERKET